

Poikkihallinnollinen liikkumishojelman tavoitteet ja toimenpiteet

KASOPLTK 21.08.2025 § 75

334/12.04.00/2025

Asikkalan poikkihallinnollinen liikkumishojelma linjaa tulevaisuudessa Asikkalan kunnan liikkumisen edistämistyötä ja siihen liittyviä toimenpiteitä. Liikkumishojelman päämääränä on edistää kunnan asukkaiden fyysistä aktiivisuutta, poistaa liikkumisen esteitä ja varmistaa liikkumisen edistämisen poikkihallinnollisuus, pitkäjänteisyys ja systemaattisuus.

Miksi liikkumishojelma on tärkeä?

Kuntalaisten fyysistä aktiivisuutta ja liikkumista edistävät toimet ovat osa kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä. Lähtökohtana on kunnan eri toimialojen sekä laajan toimijakentän poikkihallinnollinen yhteistyö paikallisella sekä alueellisella tasolla. Kunkin toimijan tulee omaksua liikkumisen edistäminen yhdeksi keskeiseksi tehtäväkseen ja pohtia ratkaisuja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi omista mahdollisuuksistaan ja lähtökohdistaan. Yhteiset tavoitteet ja tahtotila mahdollistavat kuntalaisten fyysisen aktiivisuuden lisäämisen suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti päätöksenteosta aina pieniin arkipäivän valintoihin saakka. Kuntalaisten fyysisen aktiivisuuden edistäminen on koko kunnan asia ja työtä on tehtävä rohkeasti ja kekseliäästi.

Kuntien tehtävänä on luoda puitteet asukkaidensa liikunnalle paikallistasolla järjestämällä liikuntapalveluja sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmille, tukemalla kansalaistoimintaa että rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja. Liikuntamahdollisuuksien tarjoaminen kaikille ikä- ja väestöryhmille, mukaan lukien toimintarajoitteiset ja sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevat henkilöt, edistää yhdenvertaisuutta. Kaiken liikunnan edistämisen lähtökohtana ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat, turvallinen toimintaympäristö sekä ympäristön kunnioittaminen.

Liikkumisen edistäminen on yhteistyötä

Fyysisen aktiivisuuden edistämisessä korostuu yhteistyön ja viestinnän merkitys. Kunta ei voi yksin vastata kaikkien väestöryhmien tarpeisiin. Monipuolinen yhteistyö eri sektoreiden kanssa luo perustan, jolla fyysisen aktiivisuuden lisääminen ja hyvinvoinnin edistäminen onnistuvat kunnassa tehokkaasti ja kattavasti.

Kuntalaisten oma aktiivisuus on keskeisessä roolissa. Osallistamalla kuntalaisia toiminnan kehittämiseen varmistetaan, että liikuntapalvelut vastaavat aidosti asukkaiden tarpeita ja toiveita. Paikalliset urheiluseurat, eläkeläisjärjestöt, kyläyhdistykset sekä muut kolmannen sektorin toimijat ovat merkittäviä kumppaneita, koska ne tarjoavat monipuolista liikuntaa ja yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa eri ikäryhmille. Lisäksi yksityinen sektori, kuten liikuntayrittäjät, täydentävät kunnan palveluita tarjoamalla erilaisia liikunnan vaihtoehtoja.

Hyvinvointialue tekee lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä, mikä linkittyy monilta osin kunnan työhön esimerkiksi liikuntaneuvonnan osalta. Myös työpaikoilla ja työnantajilla on merkittävä rooli liikunnan ja hyvinvoinnin edistämisessä, muun muassa työmatkaliikunnan tukemisen kautta.

Yhteistyön lisäksi aktiivinen, monipuolisesti eri viestintäkanavia hyödyntävä sekä monimuotoisuuden ja samaistuttavuuden huomioonottava liikuntaviestintä on avainasemassa fyysisen aktiivisuuden edistämisessä.

Liikkumisen edistäminen kansallisena ja maakunnallisena tavoitteena

Fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn lisääminen on kansallinen tavoite, jolla pyritään vahvistamaan mm. työkykyä ja tuottavuutta, väestön mielenterveyttä ja maanpuolustuskykyä sekä vähentämään sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia. Lisäksi kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on osa ekologisesti kestävästä liikkumisesta, mikä vähentää liikenteen päästöjä ja parantaa ympäristön laatua. Petteri Orpon nykyisen hallituksen Suomi liikkeelle -ohjelma sisältää toimintakulttuurin muutokseen tähtääviä ja arkihiikkumista lisääviä tavoitteita ja toimenpiteitä vuosille 2023–2027.

Maakunnan tasolla liikkumisen edistämisen tavoitteita ja toimenpiteitä kokoa Liikkuva Päijät-Häme 2030 -ohjelma. Ohjelman päämääränä on edistää päijäthämäläisten fyysistä aktiivisuutta ja vähentää paikallaanoloa. Ohjelmaa toteutetaan Päijät-Hämeen liiton koordinoimana poikkihallinnollisena yhteistyönä. Liikkuva Päijät-Häme -ohjelma toteuttaa osaltaan maakunnallisesti sovittuja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteitä eli hyte-kärkiä.

Asikkalan liikkumisohjelmatyö käynnistyi joulukuussa 2024, ohjausryhmään kuuluivat:

- Matti Kettunen, hyvinvointijohtaja, Asikkalan kunta
- Masa Malén, liikuntavastaava, Asikkalan kunta
- Petri Haapanen, sivistysjohtaja, Asikkalan kunta
- Nerinda Laine, varhaiskasvatuspäällikkö, Asikkalan kunta
- Aki Tiihonen, tekninen johtaja, Asikkalan kunta
- Marja Koivisto, hyvinvointikoordinaattori, Asikkalan kunta
- Risto Kuronen, aiantuntijalääkäri, Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Lisäksi ohjausryhmä on kuullut asiantuntijoita mm. Päijät-Hämeen liitosta, Päijät-Hämeen liikunta ja urheilu ry:stä, hyvinvointialueelta sekä kunnan työllisyyspalveluista.

Poikkihallinnollinen liikkumisohjelma tuodaan päätöksentekoon syksyn 2025 aikana siten, että se käy ensin kasvatus- ja opetuslautakunnassa, teknisessä lautakunnassa ja hyvinvointilautakunnassa. Lautakuntakäsittelyn jälkeen ohjelma etenee kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.

Liikkumisohjelma kasvatus- ja opetuspalveluissa

Poikkihallinnollinen liikkumisohjelma tukee 1.8.2026 voimaan tulevaa perusopetuslain muutosta Liikunnallisesta elämäntavasta. Perusopetuslainmuutos kohdistuu esi- ja perusopetuksen oppilaisiin.

Keskeiset tavoitteet poikkihallinnollisessa liikkumisohjelmassa lasten ja nuorten kohdalla ovat seuraavat:

1. Asikkala luo liikunnallisen elämäntavan perustan syntymästä asti.
2. Neuvola-, fysioterapia- ja toimintaterapiayhteistyön kautta lapsiperheitä ohjautuu liikuntaneuvontaan ja/tai muuhun toimintaan.

3. Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuria johdetaan niin, että lapset ja henkilöstö ovat fyysisesti aktiivisia varhaiskasvatuspäivän aikana liikuntasuosittelun mukaisesti.
4. Varhaiskasvatuksen motoristen perustaitojen mittauskäytänteet ovat vakiintuneet.
5. Harrastamisen Suomen malli on vakiintunut ja toimiva kokonaisuus.
6. Perusopetuksessa on vakiintuneet käytänteet liikunnallisen toimintakulttuurin edistämiseksi.
7. Edistetään kotien myönteistä suhtautumista koulu- ja päiväkotimatkapöytäliikelyyn ja -kävelyyn.
8. Move! -mittausten perusteella tunnistetaan liikuntaneuvontaa kaipaavat lapset ja nuoret.
9. Lapsille ja nuorille tarjottavan liikuntaneuvonnan palveluketju on vakiintunut.
10. Asikkalan seuratoiminta on elinvoimaista ja yhteistyö kunnan ja seurojen välillä on sujuvaa
11. Maksuttomat salivuorot ja liikuntapaikat tarjoavat mahdollisuuden omatoimiseen liikkumiseen
12. Laaja tapahtumatarjonta tukee lapsiperheiden fyysistä aktiivisuutta.
13. Asikkalan liikuntatarjonta tukee toimintarajoitteisten lasten ja nuorten hyvinvointia
14. Lasten ja nuorten luontosuhteen kehittäminen

Tavoitteet on kuvattu tarkemmin Asikkalan poikkihallinnollinen liikkumisohjelma liitteessä.

Valmistelija	Hyvinvointijohtaja Kettunen Matti Sivistysjohtaja Haapanen Petri
Esittelijä	Sivistysjohtaja Haapanen Petri
Päätösehdotus	Lautakunta hyväksyy osaltaan liikkumisohjelman tavoitteet ja toimenpiteet, ja toimittaa sen eteenpäin kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyyn.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.